

2. A Természetvédelmi Őrszolgálat

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 59. § /1/ bekezdése szerint **a természeti értékek és területek, különösen a védett természeti értékek és területek őrzése, megóvása, károsításának megelőzése érdekében** – egyenruhával és szolgálati lőfegyverrel ellátott tagokból álló – **Természetvédelmi Őrszolgálat működik valamennyi nemzeti park igazgatóság szervezetében.**

A 62. § /1/ és /2/ bekezdése lehetővé teszi a települési – fővárosban a fővárosi – önkormányzatok számára a **helyi jelentőségű védett természeti területek védelme érdekében önkormányzati természetvédelmi őr alkalmazását, illetve önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat működtetését.**

A természetvédelmi őrszolgálatok feladatainak nagyságrendjére jellemző, hogy Magyarországon (az 1998. júniusi adatok szerint és kerekítve) összesen 827 000 ha terület áll természetvédelmi oltalom alatt, ebből 791 000 ha országos jelentőségű védett természeti terület, 36 000 ha pedig önkormányzatok által védett, helyi jelentőségű védett természeti terület. A nemzeti park igazgatóságok keretében működő természetvédelmi őrszolgálatok összlétszáma jelenleg 180 fő, így 1 fő természetvédelmi őrre átlagosan 4 400 ha védett természeti terület jut. Ez meglehetősen kedvezőtlen arányt jelent annál is inkább, mert az őrszolgálatok működése a közeljövőben kijelölésre kerülő természeti területekre is kiterjed majd. A természetvédelmi őrszolgálatok létszámának növelése (összesen legalább 300 – 350 főre) az elkövetkezendő 4 év egyik fontos feladata.

A „természetvédelmi őr” a nemzeti park igazgatóságok különböző beosztású őrszolgálati tagjainak gyűjtőfogalma, szinonim fogalom a „természetvédelmi őrszolgálat tagja” megnevezéssel. Az igazgatóságok természetvédelmi őröknek több mint fele felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.

A természetvédelmi őr igen sokrétű és összetett feladatköre hármas tagolódású:

- 1.** hatósági őrzési-őrszolgálati tevékenység,
- 2.** természetvédelmi szakmai és kezelési feladatok, valamint
- 3.** hatósági és szakhatósági ügyintézési feladatok.

1998. június 1-jén hatályba lépett a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény, amelynek II. fejezete tartalmazza a természetvédelmi őr állampolgári jogokat korlátozó intézkedési jogosultságait és kötelességeit.

Az önkormányzati természetvédelmi őrök jogosultsági köre az igazgatósági természetvédelmi őrökéhez képest szűkebb körű, amelynek elégségességét több szempont is indokolja (helyi - tehát nem országos - jelentőségű védett természeti területekről van szó, a helyi védettségű természeti területen kívüli természeti értékekre a feladatkörük nem terjed ki, a helyi jelentőségű védett természeti területek lakott területek közelségében vannak, ahol biztosított a rendőrség és más őrző szolgálatok jelenléte is stb.).

Mind a nemzeti park igazgatósági, mind az önkormányzati természetvédelmi őrök egyenruhával ellátott hatósági, hivatalos személyek, az igazgatósági természetvédelmi őrök köztisztviselők.

Az igazgatósági (állami) természetvédelmi őrszolgálat operatív irányítási feladatait a nemzeti park igazgatóság igazgatója az igazgatósági őrszolgálat-vezető útján látja el. A természetvédelmi őrszolgálatok (igazgatósági és önkormányzati) országos felügyeletét a környezetvédelmi miniszter megbízásából a természetvédelmi helyettes államtitkár gyakorolja. A természetvédelmi helyettes államtitkár egyben ellátja az igazgatósági természetvédelmi őrszolgálatok szakmai irányítását is. A szakmai irányítás és felügyelet operatív feladatait a KöM Természetvédelmi Hivatalának - Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott - szervezeti egysége végzi.

X. A polgári természetőr szolgálat

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 66. §-a alapján a természetvédelmi hatóságok mellett **polgári természetőrként** az állampolgárok is részt vehetnek a természet védelmében, segítve a nemzeti park igazgatóságok, önkormányzatok természetvédelmi tevékenységét. A polgári természetőrök jogosultságait a Tvt. 66. § /2/ bekezdése, tevékenységük feltételeit, feladataik ellátásának alapvető szabályait pedig a polgári természetőrökről szóló 33/1997. (XI.20.) KTM rendelet állapítja meg. A polgári természetőr a nemzeti park

igazgatóság, valamint a települési önkormányzat természetvédelmi őrzési tevékenységét a természetvédelmi őrszolgálat őrzési feladataiban való **közreműködéssel**, valamint **önálló szolgálattal** segítheti.

A polgári természetőrök **jogosultak**:

- az igazolványukban megjelölt **védett természeti területekre belépni**,
- a természetvédelmi örök hatósági őrzési és egyéb természetvédelmi kezelési munkáját az őrszolgálati tevékenységben való **közreműködéssel és önálló szolgálattal segíteni**,
- a természeti értéket veszélyeztető vagy károsító cselekményt elkövető személyt a jogellenességre **figyelmeztetni és távozásra felszólítani**,
- **tájékoztatást adni** a védett természeti területeken folytatható engedélyköteles tevékenységekről.

A polgári természetőrök a nemzeti park igazgatósággal kötött **írásbeli megállapodás** alapján végzik tevékenységüket **az igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának kijelölt tagja irányításával, az igazgatóság által szervezett csoportokban**. A több igazgatóság illetékességi területén működő polgári természetőr csoportok tevékenységét a KöM Természetvédelmi Hivatalának kijelölt munkatársa koordinálja, az igazgatóságok polgári természetőrök irányítására kijelölt munkatársainak bevonásával.

A polgári természetőröket **3 – 9 fős csoportokba** célszerű szervezni. A csoportot közvetlenül az igazgatóság által megbízott **csoportvezető és helyettese** vezeti. **A polgári természetőr csoportvezetőt és helyettesét** – társadalmi szervezet ajánlása esetén a szervezet javaslatát is figyelembe véve – a csoport tagjai közül kell kiválasztani. Az igazgatóságnál működő polgári természetőr csoportok együttműködésének szervezésére a polgári természetőrök közül **polgári természetőri szolgálatszervező és helyettes** bízható meg, a csoportvezetők többségének egyetértésével.

A KöM Természetvédelmi Hivatalának kijelölt munkatársa ellátja a polgári természetőrök szakmai irányításával kapcsolatos országos koordinációs feladatokat, valamint a több igazgatóság illetékességi területén tevékenykedő polgári természetőr csoportok igazgatóságokkal egyeztetett központi szakmai irányítását. Ezen feladatok ellátását a felsőfokú végzettségű polgári természetőrök közül megbízott **polgári természetőri országos szolgálatszervezők** segíthetik.

A polgári természetőr szolgálat-teljesítésének módjai:

- figyelőszolgálat:** az őrzendő területrész megfigyelés alatt tartása úgy, hogy illetéktelen személyek az ott tartózkodást nem fedezhetik fel (vadászterületen a biztonsági szempontok figyelembe vétele kötelező !);
- őrző szolgálat:** a figyelőszolgálat sajátos változata, amelynek célja meghatározott élőhely (pl. fészek) őrzése a veszélyeztetett időszakban;
- mozgó őrszolgálat:** meghatározott területen való mozgás a terület őrzése, megfigyelése céljából;
- felügyeleti szolgálat:** nagyobb csoportos összejövetelek, rendezvények esetén szükséges olyan szolgálat, amelynek célja a rendezvénnyel érintett területen és annak környékén a természeti értékek megóvása;
- tűzvédelmi szolgálat:** célja az adott terület tűz elleni védelme a kritikus időszakokban;
- további szolgálati módok természetvédelmi örrel.**

Az a), b), c), d) és e) pont alatti szolgálat ellátható természetvédelmi örrel, vagy önálló szolgálat keretében egyes, páros, vagy csoportszolgálattal. A természetvédelmi örrel történő közös szolgálatteljesítési módokat [f) pont] és a közreműködés formáját az irányító természetvédelmi ör határozza meg. Polgári természetőri önálló szolgálat során a természeti értéket veszélyeztető vagy károsító cselekményt elkövető személy jogellenességre figyelmeztetését és távozásra történő felszólítását páros vagy csoportszolgálat esetében javasolt gyakorolni. A polgári természetőr a természet védelmével, a természeti és a védett természeti értékek és területek veszélyeztetésével, károsításával kapcsolatos információkat szolgáltatathat a természetvédelmi hatóságnak, a

természetvédelmi őrszolgálat tagjai részére, és tanúként működhet közre a természetvédelmi hatósági és a büntető eljárásokban. A természetvédelmi őrral való szolgálatteljesítés esetén állampolgári közreműködőként segítheti, biztosíthatja a természetvédelmi őri intézkedését.

A polgári természetőr a természet védelmére irányuló jogszerű intézkedése során (a jelenleg hatályos jogi szabályozás értelmében) közfeladatot ellátó személynek kijáró jogvédelemben részesül.

JOGI ISMERETEK

I. A polgári természetőr jogosultságait, feladatait és kötelességeit meghatározó jogszabályok előírásai.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban Tvt.) 66. § /1/ és /2/ bek., valamint a polgári természetőrökről szóló 33/1997. (XI.20.) KTM rendelet.

A Tvt. 66. § /2/ bek. szerint **a polgári természetőr az igazolványában meghatározott területen jogosult:**

- védett természeti területekre belépni;
- szolgálati jelvényt és igazolványt használni;
- természeti értéket veszélyeztető vagy károsító cselekményt elkövető személyt figyelmeztetni a jogellenességre, illetve annak jogkövetkezményeire, valamint távozásra felszólítani;
- a védett természeti területekről, értékekről, ezekkel kapcsolatos engedélyköteles tevékenységekről tájékoztatást adni.

A polgári természetőrökről szóló miniszteri rendelet szerint a polgári természetőr a nemzeti park igazgatóság, valamint a települési önkormányzat természetvédelmi őrzési tevékenységét a természetvédelmi őrszolgálat őrzési feladataiban való közreműködéssel és önálló szolgálattal segítheti, az igazgatóság ill. az önkormányzat kijelölt munkatársának irányításával.

A polgári természetőr a feladata ellátása során köteles:

- szolgálati jelvényét és igazolványát magánál tartani;
- fellépése során határozottan és udvariasan eljárni;
- a védett természeti területre látogatók figyelmét – szükség esetén – felhívni a természetvédelem szabályainak megtartására, számukra tájékoztatást adni;
- figyelmeztetésre, valamint a távozásra történő felszólításra vonatkozó (Tvt. 66. § /2/ bek. c/ pont) jogosítványa gyakorlása előtt polgári természetőri minőségét az érintettel közölni, magát szolgálati igazolványa felmutatásával igazolni;
- az észlelt jogellenes helyzetet vagy cselekményt, továbbá a védett természeti érték vagy terület veszélyeztetettségét vagy károsodását az igazgatóságnak haladéktalanul bejelenteni.

II. A fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény II. Fejezete

A természetvédelmi őrszolgálat és az önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat tagjainak jogosultságait és kötelességeit a törvény II. Fejezet 11 - 15. §-ai tartalmazzák.

1998. június 1-jén hatályba lépett a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény, amelynek II. fejezete tartalmazza a természetvédelmi őri állampolgári jogokat korlátozó intézkedési jogosultságait és kötelességeit. A törvény szerint **a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi őrei az igazgatóság illetékességi területén jogosultak és kötelesek:**

- a természet védelmére vonatkozó előírások betartását ellenőrizni;

- a természetvédelmi érdekeket sértő, a természeti értéket és területet (beleértve a védett természeti értéket és területet) veszélyeztető vagy károsító jogellenes cselekményt elkövető személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, feltartóztatni, igazoltatni, ellene eljárást kezdeményezni;
- azt a személyt, akiről alaposan feltételezhető, hogy jogellenesen szerzett természeti értéket tart magánál, feltartóztatni, igazoltatni, csomagját átvizsgálni;
- azt a járművet, amelyikről alaposan feltételezhető, hogy azon jogellenesen szerzett természeti érték van, a közlekedésrendészeti szabályok betartásával feltartóztatni, átvizsgálni, a jármű vezetőjét és az azon tartózkodó személyeket igazoltatni;
- védett természeti területen a vadász vadászjegyét, egyéni lőjegyzékét, vadászlőfegyver-tartási engedélyét, ragadozó madárral vadászatra jogosító engedélyét, vadászij-tartási engedélyét, valamint az elejtett vad azonosítójelét, továbbá halász vagy horgász esetében a halászatra, illetve horgászatra jogosító okmányokat, valamint a fogási naplót ellenőrizni;
- a természeti értéket vagy területet károsító vagy veszélyeztető jogellenes cselekmény elkövetésén tetten ért vagy az elkövetéssel alaposan gyanúsítható személytől a jogellenesen szerzett természeti értéket, valamint az elkövetéshez vagy veszélyeztetéshez használt eszközt visszatartani;
- a természet védelmével összefüggő bűncselekmény elkövetésén tetten ért, vagy az intézkedésének ellenszegülő személyt elfogni, a rendőr megérkezéséig visszatartani, vagy a legközelebbi rendőri szervhez előállítani;
- jogszzerű intézkedésével szemben történt ellenszegülés megszüntetésére kényszerítő eszközt alkalmazni, az ellenszegülő vagy támadó személytől fegyvert, élet kioltására alkalmas, illetve más veszélyes eszközt elvenni és az illetékes rendőri szervnek átadni;
- külön jogszabályban meghatározott esetekben helyszíni bírságot kiszabni.

A jogosultsági körben az „eljárás kezdeményezése” természetvédelmi szabálysértési eljárás és/vagy természetvédelmi bírság kiszabására irányuló államigazgatási eljárás kezdeményezését jelenti az illetékes nemzeti park igazgatóságnál, természetkárosítás bűncselekményének alapos gyanúja esetén pedig büntető eljárás kezdeményezését a rendőrségnél.

A jogellenesen szerzett „természeti érték visszatartása”, valamint az „elkövetéshez vagy veszélyeztetéshez használt eszköz visszatartása” olyan természetvédelmi őri jogosítványok, amelyek gyakorlása után a nemzeti park igazgatóság (vagy más hatáskörrel ill. illetékességgel rendelkező hatóság) határozati lefoglalása vagy elkobzása szükséges.

Helyszíni bírság kiszabására természeti és védett természeti területen kerülhet sor, a következő szabálysértések esetében:

- természetvédelmi célokkal össze nem egyeztethető tevékenység folytatása,
- szemtelenség vagy a terület más módon történő szennyezése,
- tiltott helyen (pl. fokozottan védett természeti területen engedély nélkül) tartózkodás,
- tiltott módon közlekedés,
- engedély nélküli tűzrakás,
- zajkeltő tevékenység (csendhábortás).

Az igazgatósági (állami) természetvédelmi őr a rendőrségnél rendszeresített következő kényszerítő eszközöket alkalmazhatja:

- testi erővel cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására kényszerítés, illetve pórázon vagy anélkül, szájkosárral ellátott szolgálati kutya;
- az elfogott (visszatartott vagy előállított) személy szökésének megakadályozására bilincs;
- a támadás megakadályozására vagy az ellenszegülés megtörésére vegyi vagy elektromos sokkoló eszköz, illetve pórázon vezetett szájkosár nélküli kutya.

A természetvédelmi őrok szolgálati maroklőfegyvere kizárólag önvédelmi célú, amely egyenruhás szolgálatban nyíltan viselhető.

Az önkormányzati természetvédelmi őrok a helyi jelentőségű védett természeti területen jogosultak és kötelesek:

- a helyi jelentőségű védett természeti területre vonatkozó előírások betartását ellenőrizni;
- a helyi jelentőségű védett természeti területet veszélyeztető vagy károsító cselekményt elkövető személyt cselekményének abbahagyására felszólítani, feltartóztatni, igazoltatni, ellene eljárást kezdeményezni;

- a helyi jelentőségű védett természeti területen károsító vagy veszélyeztető cselekmény elkövetésén tetten ért, vagy ezzel alaposan gyanúsítható személytől a területről származó és jogellenesen szerzett védett természeti értéket, illetve az elkövetéshez használt eszközt elvenni, és azt lefoglalásra, illetőleg elkobzásra jogosult hatóságoknak átadni;
- jogszabályban meghatározott esetben helyszíni bírságot kiszabni.

Az önkormányzati természetvédelmi őr a fenti sorrend szerinti 2. és 3. pont alatt meghatározott intézkedéseivel szembeni ellenszegülés leküzdésére testi kényszert, vagy a rendőrségnél rendszeresített könnygázszóró palackot alkalmazhat.

Mind a nemzeti park igazgatósági, mind az önkormányzati természetvédelmi őrok egyenruhával ellátott hatósági, hivatalos személyek, az igazgatósági természetvédelmi őrok köztisztviselők.

A természetvédelmi őrszolgálatok működésének részletes szabályait a jelenleg készülő végrehajtási jogszabályok (a természetvédelmi őrszolgálatról és az igazgatóság részéről eljáró hatósági személyekről szóló kormányrendelet, valamint a természetvédelmi őrok szolgálati szabályzatáról szóló miniszteri rendelet) hivatottak meghatározni.

III. További fontos természetvédelmi jogszabályok és nemzetközi természetvédelmi egyezmények tartalmának vázlatos ismerete

- A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, egyedeik értékéről, a fokozottan védett barlangok körének megállapításáról, valamint egyes védett állatfajokkal kapcsolatos korlátozások és tilalmak alóli felmentésekről szóló, többször módosított 1/1982. (III.15.) OKTH rendelkezés.
- Egyezmény a nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen mint a vízimadarak tartózkodási helyéről (Ramsari Egyezmény). Elfogadásának helye és időpontja: Ramsar, 1971. február 2. Magyarország csatlakozási időpontja: 1979. Magyarországon jogszabállyal kihirdetve: 1993. IV. 27-én az 1993 évi XLII. törvénnyel.
- Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről (Washingtoni Egyezmény, CITES). Elfogadásának helye és időpontja: Washington 1973. március 3. Magyarország csatlakozási időpontja: 1985. Magyarországon jogszabállyal kihirdetve 1986. IX. 1-jén az 1986. évi 15. törvényerejű rendelettel.
- Egyezmény a vándorló vadon élő állatfajok védelméről (Bonni Egyezmény, CMS). Elfogadásának helye és időpontja: Bonn 1979. június 23. Magyarország csatlakozási időpontja: 1983. Magyarországon jogszabállyal kihirdetve 1986. V. 6-án az 1986. évi 6. törvényerejű rendelettel.
- Egyezmény az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről (Berni Egyezmény). Elfogadásának helye és időpontja: Bern 1979. szeptember 19. Magyarország csatlakozási időpontja: 1990. Magyarországon jogszabállyal kihirdetve 1990. VII. 5-én - 1990/7. Nemzetközi Szerződés a környezetvédelmi minisztertől.
- Biológiai Sokféleség Egyezmény. Elfogadásának helye és időpontja: Rio de Janeiro 1992. június 13. Magyarország csatlakozási időpontja: 1994. Magyarországon jogszabállyal kihirdetve 1995. IX. 28-án az 1995. évi LXXXI. törvénnyel.

IV. Természetvédelmi szabálysértés és bűncselekmény

1. A természetvédelmi szabálysértés

A **szabálysértés** olyan jogellenes cselekmény, amely a társadalomra a bűncselekménynél csekélyebb fokban veszélyes. A szabálysértés meghatározott tényállás alapján büntetés (szankció) kiszabását eredményezi, amely egyébeken között lehet figyelmeztetés, helyszíni bírság és szabálysértési bírság.

Természetvédelmi szabálysértés esetében első fokon a nemzeti park igazgatóság, másodfokon a Környezetvédelmi Minisztérium jár el. **A természetvédelmi szabálysértési eljárás** keretében szabálysértési bírság szabható ki, amelynek összege (mértéke) jelenleg max. 50.000.-Ft.

A természetvédelmi szabálysértési bírság természetes személyre (az elkövető személyre, vagy a jogi személyiséggel rendelkező szervezet vezetőjére) szabható ki.

Természetvédelmi **helyszíni bírságot** természetvédelmi őr és önkormányzati természetvédelmi őr szabhat ki csekély súlyú szabálysértések esetén. A helyszíni bírság legmagasabb összege jelenleg 2.000 Ft.

A természetvédelmi szabálysértési szankciókat törvények - a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.), valamint a szabálysértésekről szóló 1968. évi I. törvény (Sztv.) - szabályozzák:

- a szabálysértést a Tvt. 83. § /3/ bekezdésével módosított Sztv. 116/D. § /1/ bekezdése,
- a helyszíni bírságot a Tvt. 83. § /3/ bekezdésével módosított Sztv. 116/D. § /2/ bekezdése.

2. A természetvédelmi bírság

A nemzeti park igazgatóság, illetve helyi jelentőségű védett természeti terület esetén a jegyző **államigazgatási eljárás keretében** - természetes vagy jogi személyre - **természetvédelmi bírságot** szabhat ki. A természetvédelmi bírság kiszabása nem mentesít a büntetőjogi, a szabálysértési, a kártérítési felelősség, valamint meghatározott kötelezettségek teljesítése alól. Ez azt is jelenti, hogy a nemzeti park igazgatóság természetes személyre szabálysértési bírságot és természetvédelmi bírságot párhuzamosan is kiszabhat, továbbá a természetvédelmi bírság a büntetőeljárás keretében történő felelősségre vonás mellett is kiszabható.

A természetvédelmi bírságot a Tvt. 80. §-a, valamint a végrehajtására kiadott, a természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokról szóló 33/1997. (II. 20.) Korm. rendelet szabályozza.

3. A természetkárosítás bűncselekménye

A **bűncselekmény a Büntető Törvénykönyvről szóló többször módosított 1978. évi IV. törvény** (a továbbiakban Btk.) **10. § és 11. § /1/ és /2/ bekezdései** szerint az a szándékosan vagy - ha a törvény a gondatlanság elkövetését is bünteti – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli. Társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely a Magyar Köztársaság állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, az állampolgárok személyét vagy jogait sérti vagy veszélyezteti.

A **bűncselekmény lehet büntett vagy vétség. Büntett** az a szándékosan elkövetett bűncselekmény, amelyre a törvény két évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetés kiszabását rendeli el, minden más bűncselekmény **vétség**.

A **természetkárosítás bűncselekményét szándékosan és gondatlanul** is el lehet követni.

A természetkárosítás bűncselekményét **a Btk. 281. § /1/ bekezdése** határozza meg a következők szerint.

Aki fokozott védelem alatt álló, vagy nemzetközi szerződés hatálya alá tartozó növényt vagy állatot, annak bármely fejlődési szakaszában levő egyedét vagy annak származékát jogellenesen megszerzi, külföldre juttatja,

értékesíti vagy elpusztítja, és aki védett természeti területet jogellenesen jelentős mértékben megváltoztat, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a természetkárosítás a fokozottan védett vagy nemzetközi szerződés hatálya alá tartozó növény vagy állat tömeges pusztulását, vagy a védett természeti terület helyrehozhatatlan károsodását vagy megsemmisülését idézi elő. A gondatlanságból elkövetett természetkárosítás vétség, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A természetkárosítás bűncselekménye esetén az eljáró hatóság a rendőrség, az ügyészség és a bíróság.